

Afdeling Pers en Voorlichting

PERSCOMMUNIQUE N° 37/03

13 mei 2003

Arresten van het Hof in de zaken C-463/00 et C-98/01

Commissie/Spanje en Commissie/Verenigd Koninkrijk

**HET HOF VEROORDEELT DE SPAANSE EN DE BRITSE REGELING
VOOR HET BEHEER VAN BIJZONDERE AANDELEN («GOLDEN
SHARES »)**

*Het vrije verkeer van kapitaal verzet zich tegen de regelingen voor de ondernemingen
Repsol, Telefónica, Argentaria, Tabacalera, Endesa en British Airports Authorities*

De Commissie heeft twee beroepen ingesteld tegen Spanje en het Verenigd Koninkrijk wegens schending van het beginsel van vrij verkeer van kapitaal.

De Spaanse wet nr. 5/1995 houdende rechtsregeling voor de vervreemding van openbare participaties in bepaalde ondernemingen regelt de voorwaarden voor de privatisering van verschillende Spaanse overheidsbedrijven. Deze wet en de uitvoeringsbesluiten daarvan zijn van toepassing op ondernemingen als Repsol (aardolie en energie), Telefónica (telecommunicatie), Argentaria (banksector), Tabacalera (tabak) et Endesa (elektriciteit). Het stelsel van voorafgaande vergunning waarin de Spaanse wet voorziet, heeft betrekking op belangrijke besluiten zoals de ontbinding, de splitsing of de fusie van de onderneming, de wijziging van het vennootschappelijk doel, de vervreemding van activa of de verwerving van participaties in het vennootschappelijk kapitaal van bepaalde ondernemingen.

De statuten van British Airports Authority plc (BAA), een geprivatiseerde onderneming die een aantal internationale luchthavens in het Verenigd Koninkrijk bezit, voorzien in een bijzonder aandeel voor de Britse regering die vergunning moet verlenen voor een

aantal operaties van de vennootschap (ontbinding, vervreemding van een luchthaven). Voorts verhinderen de statuten van BAA dat iemand aandelen kan verwerven waaraan stemrechten voor meer dan 15 % van het vennootschappelijk kapitaal zijn verbonden.

Het Hof van Justitie merkt om te beginnen op dat het EG-Verdrag alle beperkingen van het kapitaalverkeer tussen lidstaten onderling en tussen lidstaten en derde landen verbiedt. Investerings in de vorm van participaties zijn volgens het gemeenschapsrecht kapitaalverkeer. **Zowel de Spaanse als de Britse regeling vormen volgens het Hof dus beperkingen** van het vrije verkeer van kapitaal tussen lidstaten.

Het Hof wijst er evenwel op dat het gerechtvaardigd is dat lidstaten een bepaalde invloed behouden in geprivatiseerde ondernemingen die zich bezighouden met diensten van algemeen of strategisch belang. Wanneer **de betrokken beperkingen zonder onderscheid van toepassing zijn op nationale onderdanen en gemeenschapsonderdanen, kunnen zij immers gerechtvaardigd zijn om dwingende redenen van algemeen belang**. Willen zij aldus gerechtvaardigd zijn, dan moeten zij voldoen aan het **evenredigheidsbeginsel** en mogen zij dan ook niet verder gaan dan hetgeen ter bereiking van het nagestreefde doel noodzakelijk is.

Zoals het Hof reeds heeft geoordeeld, voldoet een stelsel van voorafgaande administratieve vergunning aan het evenredigheidsbeginsel:

- indien het gebaseerd is op objectieve criteria die niet-discriminerend en voor de betrokken ondernemingen vooraf kenbaar zijn; en
- indien iedere persoon die door een restrictieve maatregel wordt geraakt, over een rechtsmiddel beschikt.

Het Spaanse stelsel

Het Hof aanvaardt niet dat de wetgeving voor **Tabacalera** (tabak) en **Argentaria** (groep van handelsbanken uit de traditionele banksector) kan worden gerechtvaardigd door redenen van algemeen belang die verband houden met strategische behoeften en met de noodzaak de continuïteit van de openbare diensten te handhaven. Tabacalera en Argentaria **zijn geen ondernemingen die bestemd zijn om openbare diensten te verrichten**.

Aangaande **Repsol** (aardolie), **Endesa** (elektriciteit) en **Telefónica** (telecommunicatie) geeft het Hof toe dat de belemmeringen van het vrije verkeer van kapitaal kunnen worden gerechtvaardigd door een reden van openbare veiligheid. Het nagestreefde doel is aanvaardbaar, namelijk **het veiligstellen van de bevoorrading met die producten of van de verstrekking van die diensten**, in geval van crisis wanneer een werkelijke en voldoende ernstige bedreiging een fundamenteel belang van de samenleving aantast.

Toch wordt **het evenredigheidsbeginsel** volgens het Hof om de volgende redenen **niet gerespecteerd**:

- de administratie beschikt over een bijzonder ruime discretionaire bevoegdheid waarvan de uitoefening aan geen enkele voorwaarde is onderworpen;
- het is voor de investeerders niet duidelijk in welke specifieke en objectieve omstandigheden de voorafgaande vergunning zal worden verleend dan wel geweigerd;
- het gaat om een stelsel van vergunning vooraf;
- de voorgenomen operaties vormen fundamentele beslissingen in het bestaan van een onderneming; en
- tegen de besluiten kan wel een beroep in rechte worden ingesteld maar de Spaanse wet bevat geen precieze criteria die de nationale rechter in staat stellen de uitoefening van de discretionaire bevoegdheid van de administratieve autoriteit te toetsen.

Voorts verandert de beperkte duur van het stelsel (tien jaar) volgens het Hof niets aan de kwalificatie van de regeling als niet-nakoming van het gemeenschapsrecht.

Het Britse stelsel

De regering van het Verenigd Koninkrijk voerde aan dat het in haar geval **niet** om een **beperking** van het vrije verkeer van kapitaal ging omdat de **toegang tot de markt niet werd belemmerd** en de **statuten van BAA** niet tot het publiek recht maar **tot het vennootschapsrecht behoorden**. Zij heeft dus uitdrukkelijk verklaard dat zij zich ter rechtvaardiging van haar wetgeving niet op dwingende redenen van algemeen belang wenste te beroepen. **Het Hof verwerpt de argumenten** van de Britse regering en onderzoekt geen rechtvaardigingen.

In deze omstandigheden **verklaart het Hof de Spaanse en de Britse regeling strijdig met het vrije verkeer van kapitaal.**

N.B.: Het Hof heeft op 4 juni 2002 drie arresten betreffende de "Golden Shares" uitgesproken: Commissie tegen Portugal (C-367/98), Commissie tegen Frankrijk (C- 483/99) en Commissie tegen België (C-503/99). Zie perscommuniqué nr. 49/02.

Voor de media bestemd niet-officieel stuk, dat het Hof van Justitie niet bindt.

Dit stuk is beschikbaar in het Deens, Duits, Engels, Frans, Italiaans, Nederlands en Spaans.

De volledige tekst van de arresten is te vinden op de internetpagina van het Hof www.curia.eu.int heden vanaf ongeveer 15.00 uur

Voor nadere informatie wende men zich tot Zaira Penders
tel. (352) 4303 3127 fax (352) 4303 3656

Beelden van de uitspraak zijn beschikbaar op "Europe by Satellite"
Europese Commissie, Directoraat-generaal Pers en Communicatie, L - 2920 Luxemburg,
tel: (352) 43 01 35177, fax (352) 4301 35249,
of B-1049 Brussel, tel. (32) 2 2964106, fax (32) 2 2965956 of (32) 2 2301280